

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 07072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Державні та муніципальні фінанси»
з теми:
«Податкова безпека України»

Виконавець:

студентка ЦЗВФН

Богодборова А.А.

Науковий керівник

к.е.н., доцент Луценко І.С.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. Соціально-економічні відносини, які виникають на території України, визначаються державною фінансовою, соціальною та інноваційно-інвестиційною політикою. Це дозволяє підвищити темпи економічного зростання, доходи бюджету та забезпечити реалізацію соціальної політики в країні, яка орієнтована на підвищення рівня життя населення країни. Для забезпечення стратегічних напрямів розвитку суспільно-економічних процесів важливе місце відводиться системі оподаткування доходів і прибутків платників податків, що вимагає державної реалізації та підтримки. У даному випадку важливим інструментом державного регулювання виступає податкова політика держави, дії якої характеризує національний податковий клімат і конкурентоспроможність суб'єктів господарювання, податкова безпека. Інструменти податкової безпеки повинні розробляти сприятливі економічні умови для здійснення платниками податків інноваційної та інвестиційної діяльності направленої на оновлення матеріальної бази. Багатогранність форм, методів і об'єктів податкової безпеки – один з найбільш зручних та гнучких способів для активізації економічного розвитку держави. Але, досі невирішена проблема ефективного податкового контролю та регулювання, а податкова система залишається спрямованою на вилучення з економіки надлишкового прибутку. Вплив податкової безпеки на економічні процеси розглядали у своїх працях як вітчизняні так і зарубіжні науковці. Найбільш вагомий внесок у розвиток теоретичних і практичних аспектів оподаткування внесли: В. Андрущенко, В. Бочаров, А. Бризгалін, О. Десятнюк, І. Д'яконова, Ю. Іванов, Г. Колодко, А. 4 Крисоватий, І. Луценко, І. Майбуров, В. Мельник, Г. Мельничук, В. Пансков, А. Погорлецкій, А. Соколовська, Д. Черник, Н. Чернишева, І. Чугунова, С. Юрій.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи. Метою кваліфікаційної роботи є узагальнення теоретичних засад податкової безпеки держави та

надання практичних рекомендацій щодо напрямків забезпечення та підвищення рівня податкової безпеки.

Визначена мета обумовила наступні завдання кваліфікаційної роботи:

- розкрити сутність податкової безпеки держави та її місце в системі фінансів;
- висвітлити механізм забезпечення податкової безпеки держави;
- дослідити національні економічні інтереси та загрози податкової безпеці країни;
- визначити методичний підхід до оцінювання рівня податкової безпеки держави
- провести оцінювання податкової безпеки України;
- здійснити порівняльний аналіз ризиків та загроз в оподаткуванні та виявити їх вплив на податкову безпеку;
- дослідити світовий досвід іноземних держав удосконалення у сфері податкової системи в контексті визначення конкурентних переваг для України;
- запропонувати комплекс заходів для підвищення податкової безпеки України з метою забезпечення національного економічного розвитку;
- провести прогнозування податкового навантаження в країні як фактору впливу на податкову безпеку України.

Об'єктом кваліфікаційної роботи є механізм податкової безпеки держави в Україні.

Предметом кваліфікаційної роботи виступає система фінансових взаємовідносин, що виникають у процесі оподаткування доходів і прибутків

платників податків із урахуванням факторів, які визначають напрям реалізації податкової політики безпеки держави.

Методи дослідження кваліфікаційної роботи. Теоретичною основою випускної роботи слугували фундаментальні положення сучасної теорії фінансів щодо обґрунтування принципів та інструментарію оподаткування. У процесі виконання дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання: ретроспективного аналізу – для встановлення тенденцій розвитку податкової безпеки, наукового обґрунтування цього механізмів; аналізу і синтезу – для деталізації предмета дослідження; розрахунково-аналітичний – для виконання аналітичних розрахунків та оцінки податкової безпеки; порівняння – для співставлення тенденцій податкової безпеки в різних країнах; логічного узагальнення – для обґрунтування підходів та пропозицій щодо удосконалення елементів податкової безпеки в Україні; графічний і табличний – для забезпечення виконання аналізу та подання його результатів.

Інформаційною базою кваліфікаційної роботи: є законодавчі та нормативно - правові акти, які регулюють податкові процеси в Україні; монографічні дослідження і наукові публікації вчених-економістів; статистичні матеріали Державного комітету статистики України; звітні та оперативні дані Державного Казначейства України, Міністерства фінансів України, аналітичні доповіді, результати опитування проведені міжнародними фінансовими інститутами; електронні ресурси світової мережі Internet.

Наукова новизна одержаних результатів. Одержані результати дипломної роботи, що містять наукову новизну, можуть сприяти до майбутніх шляхів удосконалення податкової безпеки держави.

Практичне значення одержаних результатів. Результати дослідження мають теоретичне і практичне значення для вдосконалення оподаткування в Україні.

Публікації. Основні положення і результати кваліфікаційної роботи викладені в одній науковій статті на тему: «Вплив ризиків та загроз на податкову безпеку України» у «Збірнику студентських наукових праць».

Структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 104 сторінок друкованого тексту, містить 18 таблиць, 13 рисунків. Список використаних джерел нараховує 61 найменування та займає 6 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ»** розглянуто сутність податкової безпеки держави та її місце в системі економічної безпеки, механізм забезпечення податкової безпеки держави, національні економічні інтереси та загрози податкової безпеки країни.

У другому розділі **«ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ»** проаналізовано методичні підходи до оцінювання рівня податкової безпеки держави, рівень податкової безпеки держави, зроблено аналіз ризиків та загроз податковій безпеці держави.

У третьому розділі **«СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ»** розглянуто світовий досвід державної політики у сфері забезпечення податкової безпеки України та адаптація його в українську практику. Запропоновані основні напрямки забезпечення та підвищення рівня податкової безпеки України, методичні рекомендації щодо прогнозування рівня податкової безпеки України.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. У результаті розкриття сутності податкової безпеки держави встановлено, що податкова безпека є найважливішою складовою фінансової безпеки держави, оскільки вона впливає на забезпечення зростання ресурсного потенціалу для розвитку конкурентоспроможної національної економіки на засадах інвестиційного оновлення експортно-виробничого потенціалу, збереження цілісності фінансової системи, протистояння внутрішнім і зовнішнім загрозам держави. Крім того, визначено, що податкова безпека це такий стан податкової системи, що впливає на забезпечення зростання ресурсного потенціалу для розвитку незалежної, стабільної, стійкої конкурентоспроможної національної економіки та дозволяє досягти захищеності економічних інтересів від зовнішніх та внутрішніх загроз у довгостроковому та короткостроковому періодах.

2. Визначено, що механізм забезпечення податкової безпеки складається з таких елементів:

– всебічний моніторинг фінансової системи держави, що проводиться для своєчасного попередження, виявлення та мінімізації наслідків внутрішніх та зовнішніх загроз інтересам об'єктів фінансової безпеки держави;

– розроблення та визначення соціально-економічних показників, що характеризують стан вітчизняної фінансової системи держави;

– діяльність держави щодо виявлення та попередження внутрішніх і зовнішніх загроз податковій безпеці.

3. Дослідження національних економічних інтересів має першочергове значення під час створення системи економічної безпеки, яка є складовою цілісної системи національної безпеки України, оскільки від цього залежить вироблення ефективних засобів їх реалізації та захисту. Національні економічні інтереси невіддільні від історії і традицій

українського народу, системи господарювання, менталітету, культурних і духовних цінностей. Формування довгострокової стратегії економічної безпеки також передбачає формулювання основних загроз економічної безпеки. Під загрозою економічній безпеці розуміють сформовані в суспільстві економічні й інші умови, здатні прямо або опосередковано впливати на економічну безпеку суб'єкта господарювання (галузі економіки, економічної території, національної економіки загалом) у теперішньому або найближчому майбутньому. Загрозами економічній безпеці України слід вважати явні чи потенційні дії, що ускладнюють або унеможливають реалізацію національних економічних інтересів і створюють небезпеку для соціально-економічної та політичної систем, національних цінностей, життєзабезпечення нації та окремої особи.

4. Визначено методичний підхід щодо оцінювання податкової безпеки держави, що включатиме три етапи: перший етап – підготовчий. Визначаються мета та завдання щодо проведення оцінювання рівня податкової безпеки держави, індикатори та методи його здійснення, проводиться за допомогою підготовлених інформаційних джерел збір статистичних даних для обчислення кожного індикатора податкової безпеки держави; другий етап – технологічний. Розраховується кожен індикатор податкової безпеки держави та порівнюються фактичні дані з їх пороговими значеннями; третій етап – результативний. Проводиться оцінювання результатів розрахунку індикаторів податкової безпеки держави з виявленням внутрішніх та зовнішніх загроз, а також надаються рекомендації з проведення заходів посилення її рівня. Рекомендований методичний підхід до оцінювання рівня податкової безпеки держави дозволить започаткувати об'єктивний та якісний регулярний моніторинг рівня податкової безпеки держави та запропонувати заходи щодо зміцнення податкової безпеки держави та визначити загрози, які найбільш суттєво впливають на виявлені негативні довгострокові тенденції.

6. У результаті проведення оцінювання податкової безпеки держави встановлено, що податкова безпека знаходиться на достатньо високому рівні. Підтвердженням зазначеного висновку є оцінка індикаторів визначення рівня податкової безпеки в країні, відповідно до якої жоден з індикаторів не перевищив нормативного значення. Втім, негативний вплив на рівень податкової безпеки здійснює надання неефективних податкових пільг та зростання податкового боргу.

7. Проведено аналіз ризиків та загроз в оподаткуванні та виявлено їх вплив на податкову безпеку. Крім того, до ризиків податкової безпеки віднесено: спад економічного розвитку зниження рівня добробуту населення; зростання інфляції; зростання бюджетного дефіциту; збільшення державного боргу; підвищення рівня податкового тягаря; зростання рівня тіньової економіки; зниження ефективності фіскальних органів; погіршення якості законодавства у сфері оподаткування; соціальне розшарування суспільства. Загрозами податкової безпеки визначено: скорочення надходжень до бюджету збільшення податків; порушення податкового законодавства криза державних фінансів; зростання витрат по обслуговуванню та сплаті боргу; скорочення податкових надходжень; зростання рівня корумпованості; порушення податкового законодавства; неоднозначність трактування законодавства; відтік коштів за кордон.

8. Досліджено світовий досвід реформування податкових систем з метою забезпечення достатнього рівня податкової безпеки. Здійснено порівняльний аналіз регулювання системи оподаткування відповідно до міжнародного досвіду та Податкового кодексу України.

9. Прогнозування податкового навантаження в країні як фактору впливу на податкову безпеку України. Окреслені стратегічні пріоритети дадуть можливість створити соціально справедливую, економічно ефективну податкову систему, яка сприятиме стабільному розвитку економіки екологічно невиснажливим способом.

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня магістра

Богодьорової А.А.

«Податкова безпека України»

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

У роботі розкривається актуальність дослідження за обраним напрямом, ставиться проблема, мета і завдання дослідження, визначаються предмет та об'єкт дослідження. У кваліфікаційній роботі висвітлюються теоретичні засади податкової безпеки. Проводиться оцінювання податкової безпеки України у порівнянні з іншими країнами світу. Аналізуються ризики та загрози, що негативно впливають на податкову безпеку країни. Крім того, досліджується світовий досвід іноземних держав удосконалення у сфері податкової системи для оптимального рівня податкової безпеки України.

В процесі роботи зроблено висновки та пропозиції щодо перспективних напрямків підвищення податкової безпеки України в податковій сфері з метою забезпечення національного економічного розвитку.

Ключові слова: податкова безпека, оподаткування, податкова система, податкова політика

SUMMARY

qualification work for a master's degree

Bogodorova A.A.

Tax Security of Ukraine

Odessa National Economic University

Odessa, 2019

Qualification work consists of an introduction, three sections, conclusions and a list of sources used.

The paper reveals the relevance of the study in the chosen direction, sets the problem, purpose and objectives of the study, defines the subject and object of the study. The qualification work highlights the theoretical foundations of tax security. The tax security of Ukraine is compared with other countries in the world. The risks and threats that negatively affect the country's tax security are analyzed. In addition, the international experience of foreign countries in improving the tax system for the optimal level of tax security of Ukraine is explored.

In the course of the work, conclusions and proposals on promising directions of improving tax security of Ukraine in the tax sphere were made in order to ensure national economic development.

Keywords: tax security, taxation, tax system, tax policy